Lewis Padgett

FRAZBILE
şi GRANCHIOASE

Nu are rost să încercăm să-i descriem nici pe Unthahorsten nici locurile sale, deoarece, unu la mână, trecuseră multe milioane de ani de la Anno Domini 1942 şi, doi la mână, Unthahorsten nu se afla pe Pământ. Făcea ceva ce s-ar putea numi stat jos, într-un loc ce s-ar putea numi laborator. Se pregătea să-şi încerce maşina timpului.

Conectând sursa de energie, Unthahorsten îşi dădu seama că Cutia era goală. Uitase lucrul cel mai important. Aparatul avea nevoie de un subiect, de un solid tri-dimensional care să reacţioneze la condiţiile altor timpuri. Altfel, la întoarcerea maşinii, Unthahorsten n-ar fi putut spune în ce perioadă temporală fusese aceasta. Un corp solid aflat în Cutie ar fi suportat însă entropia şi bombardamentul razelor cosmice din altă epocă, iar Unthahorsten ar fi putut măsura, la înapoierea maşinii, schimbările calitative şi cantitative intervenite. După aceea, puteau intra în acţiune calculatoarele, spunându-i imediat lui Unthahorsten dacă Cutia fusese în A.D. 1 000 000, A.D. 1 000 sau A.D. 1.

De fapt, lucrul acesta era important numai pentru Unthahorsten. Individul era destul de copilăros în mai multe privinţe.

Nu avea vreme de pierdut. Cutia începuse să strălucească şi să tremure. Unthahorsten privi disperat în jur. Alergă în primul glossatch şi căută într-o ladă. Găsi acolo o grămadă de lucruşoare ciudate. Mda. Jucăriile băiatului său, Snowen, pe care acesta le adusese de pe Pământ după ce-şi însuşise tehnicile respective. Eh, oricum, Snowen nu mai avea nevoie de ele. De acum era educat şi trebuia să lase deoparte copilăriile. În plus, deşi soţia lui Unthahorsten păstra jucăriile din motive sentimentale, experimentul era cu mult mai important.

Unthahorsten părăsi glossatchul şi trânti maldărul de jucării în Cutie, închizând capacul cu o clipă înainte de aprinderea semnalului de avertizare. Cutia dispăru. Dispariţia ei ustură ochii lui Unthahorsten.

Aşteptă.

Şi aşteptă.

În cele din urmă, renunţă să mai aştepte şi construi o altă maşină a timpului. Nici Snowen, nici mama sa nu fuseseră afectaţi de dispariţia jucăriilor aşa încât Unthahorsten goli lada în Cutia celei de-a doua maşini.

Conform calculelor sale, Cutia aceasta trebuia să apară pe Pământ, spre sfârşitul secolului nouăsprezece, A.D. Dacă într-adevăr aşa se întâmplase, maşina rămăsese acolo, deoarece nici ea nu mai reveni.

Dezgustat, Unthahorsten hotărî să nu mai construiască nicio altă maşină a timpului. Însă, răul fusese deja făcut. Existau două maşini, iar prima...

***

Scott Paradine o găsi pe când chiulea de la şcoală. Trebuia să dea extemporal la geografie, iar Scott nu vedea niciun sens în memorarea unor denumiri — teorie destul de revoluţionară pentru anul 1942. În plus, era o zi călduţă de primăvară, cu un vânticel răcoros, care îmbia orice băiat să se întindă pe iarbă şi să privească norişorii până adormea. La geografie să se ducă proştii! Scott aţipi.

Pe la amiază, i se făcu foame şi picioarele lui grăsuţe îl purtară până la prăvălia cea mai apropiată. Acolo îşi investi puţina agoniseală cu o grijă sărăcăcioasă şi un dispreţ sublim faţă de sucurile gastrice. Se duse în lunca râului, ca să mănânce.

Terminând brânza, ciocolata şi bomboanele, şi golind până la ultima picătură sticla de suc, Scott prinse mormoloci şi-i examina cu un interes aproape ştiinţific. Nu apucă, totuşi, să observe prea multe. Ceva se rostogoli pe mal şi căzu în mâlul de lângă apă, aşa încât, după ce privi atent în jur, se grăbi să cerceteze locul.

Era o Cutie. De fapt, era Cutia. Anexele ei reprezentau prea puţin pentru Scott, deşi se întrebă de ce era atât de topită şi arsă. Medită puţin. Apăsă şi încercă cu briceagul, scoţând vârful limbii prin colţul gurii... Hm-mm. Nu se zărea nimeni în preajmă. De unde apăruse Cutia? Cineva o lăsase aici şi solul, mâncat de apă, se surpase sub ea.

— Asta este o spirală, decise Scott în mod greşit. Aspectul era spiralat, dar nu era o spirală din cauza deformării temporale pe care o implica. Dacă obiectul ar fi fost un aeromodel, indiferent cât de complicat, ar fi avut prea puţine de ascuns în faţa lui Scott. Cutia aceasta ridica însă probleme. Ceva îi spunea lui Scott că era cu mult mai complicată decât motorul cu arc pe care îl demontase cu atâta îndemânare cu o săptămâna în urmă.

Totuşi, niciun băiat nu lasă o cutie nedeschisă, doar dacă este îndepărtat prin forţă. Scott apăsă mai tare. Unghiurile obiectului erau ciudate. Scurtcircuitate, probabil. De asta... uf! Briceagul alunecase. Scott îşi supse degetul şi rosti câteva cuvinte pe care nu le pomenea faţă de adulţi.

Poate că era o cutie muzicală.

Scott nu ar fi trebuit să fie decepţionat. Aparatul i-ar fi dat bătăi de cap lui Einstein şi l-ar fi înnebunit pe Steinmetz. Bineînţeles, necazul venea din faptul că cutia nu intrase complet în continuumul spaţio-temporal unde exista Scott şi, deci, nu putea fi deschisă. Cel puţin până atunci când Scott a folosit o piatră, ciocănind şi deplasând non-spirala spiralată.

De fapt, a ciocănit-o în punctul de contact cu cea de-a patra dimensiune, eliberând torsiunea spaţio-temporală pe care o menţinea. Se auzi un pocnet sec. Cutia tremură uşor şi rămase nemişcată, intrând acum în domeniul de existenţă al lui Scott. Băiatul o deschise cu uşurinţă.

Primul lucru pe care l-a văzut a fost casca moale, din ţesătură, dar a ignorat-o. Era o şapcă oarecare. A ridicat după aceea un cub de cristal, transparent, mic de încăpea în palmă — mult prea mic pentru a conţine labirintul de maşinării care se zăreau înăuntru. Într-o clipă, Scott a rezolvat problema. Cristalul era un fel de lupă ce mărea foarte mult lucrurile aflate în cub. Se întrevedeau acolo nişte chestii foarte ciudate. De exemplu, omuleţi minusculi...

Omuleţii se mişcau. Aidoma figurinelor unui ceas, deşi mult mai lin. Parcă ar fi fost la teatru. Pe Scott îl interesa cum erau îmbrăcaţi, dar era pur şi simplu fascinat de mişcările lor. Omuleţii construiau o casă. Scott ar fi vrut să ia foc casa, pentru a vedea ce aveau să facă.

Pe clădirea neterminată apărură limbi de foc.

Omuleţii stinseră incendiul, folosind multe instrumente ciudate.

Lui Scott nu-i trebui mult timp ca să înţeleagă. Era totuşi puţin îngrijorat. Omuleţii îi puteau îndeplini gândurile. Când îşi dădu seama de acest lucru, se sperie şi aruncă cubul.

După ce se îndepărtase câţiva metri, se gândi mai bine şi se întoarse. Cubul de cristal strălucea in soare, pe jumătate afundat în apă. Era doar o jucărie. Scott pricepu, cu instinctul perfect al copilului. Nu-l ridică însă imediat. Mai întâi, reveni la cutie şi examinărestul obiectelor.

Găsi câteva de-a dreptul remarcabile. Amiaza trecu mult prea repede. În cele din urmă, Scott puse jucăriile înapoi în cutie şi o cără acasă, gâfâind şi icnind. Era roşu la faţă când ajunse la uşa bucătăriei. Ascunse cutia în fundul unui dulap din camera lui, aflată la etajul casei. Cubul de cristal îl strecură în buzunarul pantalonilor, umflat deja cu sfoară, o sârmă bobinată, două monezi, un ghemotoc de staniol, un timbru şi o bucată de mică. Emma, surioara de doi ani a lui Scott, apăru legănându-se pe coridor şi îi spuse „bună”.

— Bună, mototol, dădu Scott din cap, de la înălţimea celor şapte ani şi câteva luni ale sale. O trata pe Emma cu superioritate, dar ea nu-şi dădea seama de asta. Mică, durdulie, şi cu ochii mari şi rotunzi, căzu pe covor, privindu-şi resemnată pantofii.

— Leagă, Scotty, te log.

— Mototol, îi spuse Scott cu blîndeţe, legându-i şireturile. Masa e gata?

Emma încuviinţă din cap.

— Ia să-ţi văd mâinile.

Surprinzător, erau remarcabil de curate, deşi probabil nu şi antiseptice. Scott îşi privi gânditor palmele şi, strâmbându-se, intră în baie, unde se spălă atent. Mormolocii lăsaseră urme.

***

La parterul casei, în sufragerie, Dennis Paradine şi soţia lui, Jane, îşi sorbeau coctailurile dinaintea mesei. Dennis era un bărbat mai degrabă tânăr, cu părul uşor înspicat, faţa îngustă şi gura mică; preda filosofia la universitate. Jane era micuţă, slăbuţă, brunetă şi foarte frumoasă.

— Pantofi noi, rosti ea sorbind din pahar. Îţi plac?

— Să bem pentru crimă, murmură absent Paradine. Ce? Pantofi? Nu acum. Lasă-mă să termin paharul. Am avut o zi grea.

— Examene?

— Îhî. Tineri înflăcăraţi aspirând spre bărbăţie. Sper să moară cu toţii. În chinuri groaznice. Insh'Allah!

— Vreau măslina, ceru Jane.

— Ştiu, oftă resemnat Paradine. Au trecut ani de zile de când n-am mai gustat şi eu una. Într-un Martini, vreau să zic. Chiar dacă-ţi pun şase în pahar, tot nu eşti mulţumită.

— O vreau pe a ta. Frăţia de sânge... Simbolism. Ăsta-i motivul.

Paradine o privi ameninţător şi îşi încrucişă picioarele lungi.

— Vorbeşti ca una dintre studentele mele.

— Ca frumuşica de Betty Dawson, poate? îşi arătă Jane ghearele. Îţi mai vorbeşte în stilul acela ofensiv?

_ — Mda. Copila e o problemă, psihologic vorbind. Bine că nu sunt taică-său. Dacă aş fi fost... Paradine încuviinţă semnificativ: conştiinţa sexului şi prea multe filme. Cred că are încă impresia că poate promova anul, arătându-mi genunchii. Care sunt, de fapt, cam osoşi.

Jane îşi potrivi fusta cu o mândrie neascunsă. Paradine se ridică şi turnă alte Martini.

— Pur şi simplu, nu văd ce rost are să-i învăţ filosofia pe maimuţoii ăia. N-au vârsta potrivită. Obiceiurile lor, felul de-a gândi sunt deja formate. Sunt oribil de conservatori, deşi nu recunosc asta. Singurele persoane care pot înţelege filosofia sunt adulţii maturi şi copiii de vârsta Emmei şi a lui Scotty.

— Oricum, nu-l înscrie pe Scotty la cursul tău, făcu Jane. Încă nu este gata să devină Doctor în Filosofie. Nu sunt de acord cu grăbirea geniilor precoce, mai ales când este vorba de copiii mei.

— Scotty ar fi probabil mai bun decât Betty Dawson, mormăi Paradine.

— „Muri bătrân şi obosit la vârsta de cinci ani”, cită visătoare Jane. Vreau măslina.

— Ia-o. Apropo, îmi plac pantofii.

— Mulţumesc. Uite-o şi pe Rosalie. Masa?

— Este gata, doamnă Paradine, răspunse Rosalie. Să-i chem pe domnişoara Emma şi pe domnişorul Scotty.

— Îi chem eu. Paradine scoase capul pe uşă şi răcni: Copii! La masă!

Pe scară tropăiră picioruşe. Scott apăru primul, spălat şi pieptănat, dar cu un smoc rebel ridicat în vârful capului. Emma îl urmă, coborând grijulie fiecare treaptă. La jumătatea drumului, renunţă să mai coboare cu faţa şi se întoarse, terminând parcursul în patru labe, funduleţul ei părând a se descurca de minune în această misiune complicată. Paradine o urmări, fascinat de spectacol, până ce recepţionă în plin izbitura fiului său.

— Bună, tati! ţipă Scott.

Paradine se reculese şi-l privi cu demnitate.

— Bună. Ajută-mă până la masă. Cred că mi-ai dizlocat şoldul.

Scott năvălise deja în cealaltă încăpere, unde se sui pe pantofii Janei într-un acces de afecţiune. Bolborosi câteva scuze şi fugi să-şi ocupe locul la masă. Urmându-l, Paradine încruntă o sprânceană. Degetul lui arătător se găsea în strânsoarea disperată a mânuţei Emmei.

— Mă întreb ce-i cu drăcuşorul?

— Nimic bun, probabil, suspină Jane. Bună, scumpule, ia să-ţi văd urechile.

— Sunt curate. Le-a lins Mickey.

— Mda, limba unui Airedale e mult mai curată decât urechile tale, hotărî Jane după o inspecţie rapidă. Totuşi, atât timp cât poţi auzi, murdăria este numai superficială.

— Fisială?

— Adică doar un pic. Jane îşi ridică fetiţa şi-o aşeză pe un scaun înalt. Abia în ultima vreme, Emma dobândise demnitatea de-a servi masa împreună cu restul familiei şi era, după cum remarcase Paradine, copleşită de mândrie. I se spusese că numai copilaşii varsă mâncare. Drept urmare, ducea lingura la gură cu o încetineală atât de grijulie, încât lui Paradine îi dădeau lacrimile când o vedea.

— O bandă rulantă ar fi ideală pentru Emma, remarcă el trăgându-i Janei scaunul. Porţii mici de spanac, sosindu-i la guriţă la intervale regulate.

Masa se desfăşură normal, până când Paradine zări farfuria lui Scott.

— Hei! Eşti bolnav? Te-ai îndopat prea mult la prânz?

Scott examina gânditor mâncarea dinaintea lui.

— M-am săturat, tăticule, răspunse el.

— De obicei, mănânci cât poţi şi încă ceva pe deasupra, comentă Paradine. Ştiu că băieţii aflaţi în creştere bagă în ei, zilnic, tone de mâncare, dar tu eşti sub normă în seara asta. Nu te simţi bine?

— Ba da. Zău, nu mai mi-e foame.

— Nu mai vrei nimic?

— Nu. Am mâncat altfel.

— Ceva ce te-au învăţat la şcoală? întrebă Jane. Scott clătină solemn din cap.

— Nu m-a învăţat nimeni. Am descoperit singur. Folosesc scuipatul.

— Ia mai încearcă, îi sugeră Paradine. Foloseşte cuvântul care se cuvine.

— Ăăă... s-salivă. Da?

— Mda. Mai multe pepsine? Jane, în secreţia salivară există pepsine? Am uitat.

— În a mea există otravă, constată Jane. Rosalie a lăsat iarăşi coji în piure.

Paradine era însă interesat.

— Vrei să spui că obţii tot ce ai nevoie din hrană — că nu iroseşti nimic, şi mănânci şi mai puţin?

— Aşa cred, răspunse Scott după o clipă de gândire. Nu e numai seu... saliva. Măsor, cumva, cât de mult să iau în gură şi ce alimente să combin. Nu ştiu... Aşa fac eu.

— Hmm, pufni Paradine, hotărându-se să verifice mai târziu. Este o idee destul de revoluţionară.

Adeseori, puştii au idei ciudate, dar aceea putea să conţină ceva interesant. Îşi umezi buzele:

— Presupun că, în cele din urmă, oamenii vor mânca cu totul altfel, atât prin modul de-a consuma, cât şi prin tipul alimentelor. Vreau să zic că vor mânca alte alimente. Jane, fiul nostru dă semne de genialitate.

— Da?

— A făcut o constatare importantă pentru dieteticieni. Singur ai ajuns la concluzia asta, Scotty?.

— Bineînţeles, răspunse băiatul crezând şi el în vorbele sale.

— De unde ţi-a venit ideea?

— Ah... ăăă, se foi Scott. Nu ştiu. Cred că nu-i important.

Paradine era inexplicabil de dezamăgit.

— Cu siguranţă însă că...

— S-s-scuipat! ţipă Emma, cuprinsă brusc de un acces de rea purtare. Scuipat! încercă ea să repete, reuşind numai să-şi scuipe în poală.

Cu un aer resemnat, Jane o ridică de la masă şi o schimbă, în vreme ce Paradine îl privea pe Scott cu un interes uşor derutat. Abia după cină, în salon, se mai petrecu ceva interesant.

— Ai de făcut lecţii pentru acasă?

— N-n-nu, roşi vinovat Scott.

Ca să-şi ascundă stânjeneala, scoase din buzunar o jucărie găsită în cutie şi începu s-o deplieze. Rezultatul semăna cu un abac presărat cu biluţe. Paradine nu-l zări de la început, dar Emma îl văzu. Dori să se joace şi ea.

— Nu, se răsti Scott. Stai cuminte, mototol. Se chinui cu bilele, scoţând mici sunete de interes. Emma întinse un deget grăsuţ şi ţipă.

— Scotty, îl avertiză Paradine.

— Nu i-am făcut nimic.

— M-a ciupit, boci Emma. Paradine ridică ochii. Se încruntă şi privi atent.

Ce...

— Acela este un abac? întrebă el. Dă-mi-l, te rog.

Fără tragere de inimă, Scott aduse jucăria tatălui său. Paradine clipi de mai multe ori. Depliat, „abacul” avea vreo sută de centimetri pătraţi şi era compus din sârme subţiri, rigide care se intersectau din loc în loc. Pe sârmuliţe se găseau bile colorate. Acestea se puteau deplasa înainte şi înapoi, precum şi de pe o sârmă pe alta, chiar şi prin punctele de intersecţie. Dar... o bilă fixată pe o sârmă nu poate traversa intersecţia a două sârme...

Deci, se părea că nu erau fixate pe sârma. Paradine privi mai de aproape. Fiecare biluţă avea un canal ce o înconjura după un diametru, aşa încât putea să translateze şi, simultan, să se rostogolească pe sârma. Paradine încercă să scoată o biluţă.

Părea menţinută magnetic. Oţel? Semăna mai degrabă cu plasticul.

Rama însăşi... Paradine nu era matematician. Totuşi, unghiurile făcute de sârme erau cam ciudate prin lipsa lor de logică euclidiană. Alcătuiau un labirint. Poate că asta era jucăria... un labirint.

— De unde ai asta?

— Mi-a dat-o unchiul Harry, răspunse Scott cu o inspiraţie de moment. Duminica trecută, când a venit.

Unchiul Harry era plecat din oraş, lucru cunoscut de Scott. La vârsta de şapte ani, un băiat îşi dă seama iute că adulţii au remuşcările lor şi se interesează de la cine provin cadourile. În plus, unchiul Harry avea să lipsească vreo două săptămâni, o perioadă de timp inimaginabilă pentru Scott, iar faptul că, în cele din urmă, minciuna sa avea să fie descoperită, însemna pentru el mai puţin decât avantajul de a păstra jucăria.

Paradine constată că, pe măsura ce încerca să manipuleze jucăria, era tot mai derutat. Unghiurile erau oarecum lipsite de logică. Era un joc ciudat. Bila aceasta roşie, dacă aluneca pe sârma **asta** până la nodul **acela,** trebuia să ajungă **acolo...** dar nu ajungea. Un labirint, straniu însă, fără îndoiala instructiv. Paradine simţi ca n-o să mai aibă răbdare cu obiectul.

Totuşi, Scott avea, retrăgându-se într-un colţ şi mişcând bilele, acompaniindu-se cu mormăieli şi exclamaţii. Bilele înţepau atunci când Scott le alegea pe cele greşite, sau încerca să le deplaseze în direcţii care nu erau corecte. În cele din urmă, exclamă fericit:

— Gata, tati!

— He? Ce? la să văd.

Pentru Paradine, obiectul arăta exact la fel, dar Scott îi indică radiind mulţumit.

— Am făcut-o să dispară.

— Ce anume?

— Bila albastră. Nu mai este.

Paradine nu putea crede aşa ceva şi pufni. Scott se chinui iarăşi cu jucăria. Experimentă. De data aceasta, nu mai recepţionă înţepături, nici măcar uşoare. Abacul îi arătase metoda corectă. Acum trebuia să facă totul singur. Unghiurile ciudate ale sârmelor păreau mai puţin derutante. Era o jucărie foarte instructivă... Funcţiona, se gândi Scott, ca şi cubul de

cristal. Amintindu-şi de cub, îl scoase din buzunar şi dădu abacul Emmei, care era copleşită de fericire. Se apucă imediat de treabă, deplasând bilele, fără să mai protesteze acum în faţa înţepăturilor — care, într-adevăr, erau foarte slabe — şi, fiind atentă, reuşi să facă o bilă să dispară aproape la fel de repede ca şi Scott. Bila albastră reapăru — dar Scott nu observă. Se retrăsese într-un colţ, după canapea, şi se distra cu cubul.

Înăuntrul obiectului se aflau omuleţi, manechine mititele, mărite de proprietăţile amplificatoare ale cristalului iar aceştia se mişcau. Construiau o casă. Clădirea luă foc, cu nişte flăcări foarte realiste, iar omuleţii se opriră.

— Stingeţi focul! pufni Scott Nu se întâmplă însă nimic. Unde era tulumba aceea

ciudată cu braţe rotative care apăruse mai înainte? Uite-o. Apăru şi se opri. Scott o grăbi.

Asta era amuzant. Semăna cu regia unei piese, numai că era mult mai reală. Omuleţii făceau ceea ce le spunea Scott în mintea sa. Daca greşea, ei se opreau până când el găsea rezolvarea corectă. Îi puneau chiar şi unele probleme…

Cubul era şi el o jucărie foarte instructivă. Îl învăţa pe Scott, cu o iuţeală alarmantă — şi-l învăţa în mod plăcut. Nu-i dădea însă nicio informaţie nouă. Băiatul nu era încă pregătit. Mai târziu… mai târziu…

Emma se plictisi de abac şi porni în căutarea lui Scott. Nu-l găsi în camera lui dar, ajunsă acolo, deveni interesată de conţinutul dulapului. Descoperi cutia. Conţinea o comoară — o păpuşă remarcată deja de Scott, însă abandonată cu dispreţ. Chicotind Emma coborî păpuşa în salon, se aşeză în mijlocul podelei si începu să o desfacă.

— Iubit-o! Ce-i asta?

— Usuleţul!

Evident, nu era ursuleţul, orb şi fără urechi, dar plăcut în rotunjimile sale moi. Pentru Emma, însă, toate păpuşile erau „ursuleţul”.

Jane Paradine ezită.

— O ai de la fetiţa cealaltă?

— Nu. Al meu.

Scott ieşi din colţul lui, ascunzând cubul în buzunar.

— Ăăă… este de la unchiul Harry.

— Unchiul Harry ţi-a dat-o, Emma?

— Mi-a dat-o mie pentru Emma, se grăbi Scott, adăugând altă piatră la temelia minciunii sale. Duminica trecută, completă el.

— O s-o rupi, scumpo.

Emma arătă păpuşa mamei sale.

— Desface. Vezi?

— Da? Este... uh! Jane îşi trase răsuflarea. Paradine o privi.

— Ce s-a întâmplat?

Ea îi aduse păpuşa, ezită, apoi intră în sufragerie, aruncându-i o privire semnificativă. Paradine o urmă, închizând uşa. Jane aşeză păpuşa pe masă.

— Nu-i prea drăguţă, aşa-i Denny? Hmm.

La prima vedere era destul de neplăcută. Locul unui manechin anatomic era mai degrabă într-un liceu sanitar, decât printre jucăriile unor copii.

Jucăria se desfăcea în secţiuni: piele, muşchi, organe miniaturale, dar perfecte din câte îşi dădea seama Paradine. Deveni interesat.

— Nu ştiu. Pentru un copil, asemenea lucruri n-au acelaşi înţeles.

— Uită-te la ficat. Este ficat, nu?

— Sigur. Auzi, eu... ce ciudat!

— Ce anume?

— Nu-i chiar atât de perfect din punct de vedere anatomic. Paradine îşi trase un scaun şi urmă: Traiectul digestiv este prea scurt. Nu are intestinul gros şi nici apendicele.

— Putem s-o dăm Emmei?

— Mi-ar place şi mie una. De unde Dumnezeu o are Harry? Nu, nu-i poate strica. Adulţii sunt condiţionaţi să reacţioneze cu neplăcere înaintea organelor interne. Copiii, nu. Ei cred că în interior sunt ca un cartof. Emma poate căpăta noţiuni corecte de fiziologie de la păpuşa asta.

— Dar aceia ce sunt? Nervi?

— Nu, ăştia sunt nervii. Arterele aici; venele... astea. Ciudată aortă... Paradine privi surprins. Asta... Care este termenul latinesc pentru reţea? Oricum, ăă? Rita? Rata?

— Ral, sugeră Jane la întâmplare.

— Asta este o respiraţie, o corectă nemilos Paradine. Nu-mi dau seama ce poate fi reţeaua asta luminoasă. Acoperă întregul corp, ca şi nervii.

— Sânge.
— Nu. Nu-i circulator, nu-i neural... curios! Pare sa fie în legătură cu plămânii.
Deveniră preocupaţi, studiind păpuşa cea stranie Era realizată cu o deosebită perfecţiune a detaliilor, iar lucrul acesta era ciudat, considerând abaterile fiziologice descoperite.
— Stai să-l aduc pe Gould, spuse Paradine şi începu să compare păpuşa cu planşele anatomice. Nu găsi nimic nou, doar mirarea îi spori şi mai mult. Oricum, era mai distractiv decât un labirint. Între timp, în camera alăturată, Emma deplasa înainte şi înapoi bilele abacului. Acum, mişcările nu mai erau atât de stranii. Chiar când bilele dispăreau. Aproape că putea urmări direcţia aceea nouă... aproape...
Scott oftă, privind în cubul de cristal şi comandând mental, cu multe începuturi greşite, construcţia unei clădiri ceva mai complicate decât cea distrusă de foc. Şi el învăţa... fiind condiţionat...

***

Din punct de vedere antropomorf, greşeala lui Paradine fusese că nu scăpase imediat de jucării. Nu-şi dăduse seama de semnificaţia lor şi, atunci când înţelese, circumstanţele progresaseră binişor. Unchiul Harry nu revenise în oraş, aşa încât Paradine nu putea lua legătura cu el. În plus, se apropiau examenele de sfârşit de semestru, ceea ce însemna eforturi mentale deosebite şi epuizare totală în timpul nopţii; iar de o săptămână, Jane era uşor răcită. Emma şi Scott domneau liberi asupra jucăriilor.
— Tăticule, întrebă Scott într-o seară, ce este o plastă?
— Plasmă?
Scott ezită.
— Nu... nu cred. Nu este corect plastă?
— Pare a fi termenul scoţian pentru plasă. Aşa merge?
— Nu văd cum, mormăi Scott şi se îndepărtă, pufnind, să se joace cu abacul. Îl mânuia acum cu destulă abilitate. Dar, cu instinctul copiilor de a evita întreruperile, atât el cât şi Emma se jucau de obicei pitiţi pe undeva. Nu întotdeauna, desigur — însă experienţele mai complicate nu se desfăşurau niciodată sub ochii unui adult.

Scott învăţa repede. Ceea ce vedea acum în cubul de cristal avea puţine legături cu problemele simple de la început. Erau fascinant de tehnice. Dacă Scott şi-ar fi dat seama că educaţia lui era dirijată şi supravegheată — deşi numai mecanic — probabil că şi-ar fi pierdut interesul. Pe când aşa, iniţiativele sale nu erau niciodată respinse.

Abacul, cubul, păpuşa... şi alte jucării pe care copiii le găsiseră în cutie...

Nici Paradine, nici Jane nu bănuiau ce efect avea conţinutul maşinii timpului asupra copiilor. Cum ar fi putut? Copiii dramatizează instinctiv, în scopul auto-apărării. Ei nu sunt încă adaptaţi exigenţelor — parţial inexplicabile pentru ei — unei societăţi mature. Mai mult, viaţa lor este complicată de variabile umane. Cineva le spune că au voie să se joace în grădină, dar fără să rupă flori sau pomişori. Altcineva le interzice cu desăvârşire jucatul în grădină. Regulile nu sunt bătute în cuie; ele variază şi copiii depind, neajutoraţi, de capriciile celor care îi nasc, îi hrănesc şi-i îmbracă. Şi îi tiranizează. Puiul nu înfruntă această tiranie, deoarece face parte integrală din natura sa. Totuşi, el are o personalitate şi îşi menţine integritatea printr-o luptă subtilă, deşi pasivă.

El se schimbă sub ochii adultului. Atunci când îşi aminteşte, se străduieşte să placă şi să atragă atenţia asupra lui, aidoma unui actor pe scenă. Asemenea încercări nu sunt străine adulţilor. Aceştia exagerează însă mai puţin — faţă de alţi adulţi.

Este greu de admis că subtilitatea lipseşte copiilor. Ei se deosebesc de maturi prin faptul că gândesc în mod diferit. Putem distruge, cu mai multă sau mai puţină uşurinţă, pretenţiile lor — dar aceeaşi situaţie este valabilă şi pentru ei. Nemilos, un copil poate fărâma pretenţiile unui adult. Iconoclasmul este prerogativul lor.

De pildă, scliviseala. Zorzoanele relaţiilor sociale, exagerate până aproape de absurd. Un gigolo...

— Ce „savoir faire”! Ce curtoazie rafinată! Văduvele şi prostuţele blonde sunt adeseori impresionate. Bărbaţii fac comentarii mai puţin plăcute. Copilul însă, merge direct la rădăcină.

— Ce **prostie!**

Cum să priceapă o ființă umană nedezvoltată sistemul complicat al relaţiilor sociale? Nu poate. Pentru ea, exagerarea politeţii naturale este o prostie. Structura funcţională a rutinelor vieţii este barocă. Copilul este un animal mic şi egocentric, care nu se poate imagina în postura altuia — cu siguranţă nu în postura unui adult. Fiind o unitate autonomă, aproape perfectă din punct de vedere natural, cu toate necesităţile suplinite de alţii, copilul este asemănător unei creaturi unicelulare, plutind într-un fluid vital, căreia i se aduce hrana, şi de la care se îndepărtează materiile evacuate...

Din punctul de vedere al logicii, un copil este aproape teribil de perfect. Un prunc ar putea fi chiar mai perfect, dar este atât de străin unui adult încât nu i se pot aplica decât standarde de comparaţie superficiale. Procesele de gândire ale unui bebeluş sunt de-a dreptul inimaginabile. Cu toate acestea, pruncii gândesc, chiar şi înainte de naştere. în pântecele matern, ei se mişcă şi dorm, nu numai în mod instinctiv. Noi suntem condiţionaţi să reacţionăm destul de neobişnuit la ideea că un embrion uman poate gândi. Suntem surprinşi, eventual râdem ca să ne mascăm şocul. Nimic omenesc nu ne poate fi străin.

Un prunc, însă, nu este ceva omenesc. Un embrion… şi mai puţin.

Din această cauză, pesemne, Emma învăţa de la jucării mai multe lucruri decât Scott. Desigur, băiatul îşi putea comunica gândurile în mod explicit; Emma nu putea, decât în fragmente criptice. De pildă, chestiunea mâzgălelilor...

Daţi hârtie şi creion unui copil şi va desena ceva, care pentru ei înseamnă cu totul altceva decât pentru un adult. Mâzgălelile absurde seamănă prea puţin cu o maşină, totuşi pentru copil ele **sunt** o maşină. Poate chiar tridimensională. Copiii gândesc şi văd altfel lucrurile.

Toate acestea îi treceau prin minte lui Paradine, într-o seară, când, cu ziarul deschis în faţă, îi privea pe Emma şi Scott comunicând. Scott o întreba ceva pe surioara lui. Uneori, făcea acest lucru vorbind normal. Adeseori însă recurgea la bolboroseli şi semne. Emma încerca să răspundă, dar handicapul era prea mare.

În cele din urmă, Scott recurse la hârtie şi creion. Emma fu încântată. Apăsând cu vârful limbii în obraz, scrise ceva chinuindu-se. Scott luă hârtia, o examină şi se strâmbă.

— Nu-i bine, Emma, remarcă el.

Emma încuviinţă furioasă din cap. Apucă din nou creionul şi mai mâzgăli ceva. Scott medită puţin, apoi zâmbi şovăitor şi se ridică. Dispăru pe coridor. Emma reveni la abac.

Paradine se ridică de pe scaun şi privi hârtia, cu ideea nebună că Emma învăţase, cine ştie cum, să scrie. Nu era aşa. Foaia era acoperită de mâzgăleli lipsite de sens, familiare oricărui părinte. Paradine îşi muşcă uşor buza.

Putea fi un grafic reprezentând variaţiile mintale ale unui gândac melancolic, dar probabil că nu era. Totuşi, fără îndoială, pentru Emma mâzgălelile însemnau ceva. Poate era chiar portretul „usuleţului”.

Scott se întoarse, privind mulţumit. Întâlni căutătura Emmei şi încuviinţă. Paradine se simţi împuns de curiozitate.

— Secrete?

— Nu. Emma... ăăă... m-a rugat să fac ceva pentru ea.

— Aha.

Amintindu-şi de pruncii care bolborosiseră în limbi necunoscute, uluind lingviştii, Paradine îşi propuse să ia hârtia după ce copiii aveau să termine cu ea. A doua zi, la universitate, arătă foaia lui Elkins. Individul avea o experienţă bogată în domeniile obscure ale lingvisticii, dar chicoti la ideea transpunerii mâzgălelilor Emmei în cuvinte.

— Uite o traducere liberă, Dennis. Citez: Nu ştiu nici eu ce înseamnă asta, dar o să-l păcălim al naibii pe tăticu'. Încheiat citatul.

Cei doi bărbaţi izbucniră în râs şi plecară să-şi ţină cursurile. Mai târziu, Paradine avea să-şi reamintească episodul. Mai ales după întâlnirea cu Holloway. Dar până atunci aveau să mai treacă nişte luni de zile, iar lucrurile avansară şi mai mult spre deznodământ.

Poate că Paradine şi Jane dovediseră un interes prea mare faţă de jucării. Emma şi Scott începură să le ascundă, jucându-se cu ele numai atunci când erau singuri. N-o mai făceau cu nepăsare, ci cu o anumită prudenţă. Cu toate acestea, Jane era neliniştită.

Într-o seară, îi vorbi lui Paradine despre ceea ce simţea.

— Ştii păpuşa pe care i-a dăruit-o Harry, Emmei?

— Da.

— Astăzi am fost în oraş şi am încercat să aflu de unde provine. Nicio indicaţie.

— Poate că Harry a cumpărat-o din New York.

Jane nu era convinsă.

— I-am întrebat şi în legătură cu celelalte lucruri. Mi-au arătat toate jucăriile — şi Johnson's este un magazin mare, ştii doar. Nu există nimic asemănător abacului Emmei.

— Hm... Paradine nu era prea interesat. În seara aceea aveau bilete la un spectacol şi se făcuse târziu. Aşa încât subiectul a fost abandonat.

Reveni în actualitate atunci când o vecină îi telefonă Janei.

— Scotty n-a fost niciodată aşa, Denny. Doamna Burns a spus că l-a speriat rău de tot pe Francis al ei.

— Francis? Derbedeul ăla mic şi gras, nu-i aşa? Seamănă cu taică-său. Odată, pe când eram în anul doi de liceu, i-am spart nasul lui Burns.

— Termină cu lăudăroşeniile şi ascultă-mă, făcu Jane amestecând un coctail. Scott i-a arătat lui Francis ceva care l-a speriat pe puşti. N-ar fi mai bine să vezi...

— Aşa se pare.

Paradine ciuli urechea. Zgomotele din camera alăturată îi spuseră unde se află fiul său.

— Scotty!

— Bang! exclamă Scott şi apăru zâmbind. I-am omorât pe toţi piraţii spaţiali! Ai treabă cu mine, tati?

— Da. Dacă poţi să-i laşi pe piraţi neîngropaţi câteva minute. Ce i-ai făcut lui Francis Burns?

Ochii albaştri ai lui Scott exprimau o candoare uriaşă.

— Cum?

— Mai încearcă. Sunt convins că-ţi poţi aminti.

— Ăăă. Ah, aia... Nu i-am făcut nimic. Pe cuvânt. L-am lăsat să se uite la televizorul meu şi l-a... l-a speriat.

— Televizorul?

Scott arătă cubul de cristal.

— Nu e chiar televizor. Vezi?

Paradine privi jucăria, surprins de sistemul de amplificare al imaginilor. Cu toate acestea nu vedea decât un labirint de linii colorate, lipsite de sens.

— Unchiul Harry...
Paradine întinse mâna spre telefon. Scott înghiţi un nod.
— Unchiul... unchiul Harry s-a întors în oraş?
— Da.
— Bine, eu mă duc să fac baie.
Scott se îndreptă spre uşă. Paradine întâlni privirea Janei şi încuviinţă semnificativ.
Harry era acasă şi negă orice amestec în legătură cu jucăriile cele ciudate. Destul de supărat, Paradine îi ceru lui Scott să i le aducă pe toate. În cele din urmă, jucăriile au fost aşezate în şir pe masă: cubul, abacul, păpuşa, casca-şapcă şi alte câteva obiecte misterioase. Scott a fost interogat. Un timp, minţi cu încăpăţânare dar, în cele din urmă, cedă şi mărturisi sughiţând.
— Adu cutia în care au fost lucrurile astea, ordonă Paradine şi apoi te duci la culcare.
— O să... hîc!... mă pedepseşti, tăticule?
— Da, pentru minciuni. Cunoşti regula. Două săptămâni, niciun film şi nici bani pentru prăjituri.
Scott înghiţi un nod.
— O să-mi iei jucăriile?
— Nu ştiu încă.
— Bine... 'pte bună, tati, 'pte bună, mami. După ce băieţelul dispăru pe scări, Paradine se aşeză pe un scaun şi studie atent cutia. Atinse gânditor mecanismele de deschidere topite. Jane îl privea.
— Ce este, Denny?
— Nu ştiu. Cine să fi lăsat o cutie cu jucării lângă râu?
— S-ar putea să fi căzut dintr-o maşină.
— Nu în locul acela. Dincolo de calea ferată, drumul nu trece pe lângă râu. Este un teren viran... nimic altceva. Paradine îşi aprinse o ţigară: bem ceva, iubito?
— Pregătesc eu.
Jane se apucă de treabă, dar privirea îi era tot îngrijorată. Îi aduse un pahar lui Paradine şi rămase înapoia lui, ciufulindu-i părul cu degetele.
— Ceva în neregulă?
— Nu, absolut nimic. Doar... de unde au apărut jucăriile astea?

— La Johnson's nu le cunoştea nimeni, iar ei îşi comandă marfa de la New York.

— Am verificat şi eu, recunoscu Paradine. Păpuşa aia, o arătă el, mă pune pe gânduri. Este adevărat, apar fel de fel de lucruri, dar aş vrea să ştiu cine le-a făcut pe astea.

— Un psiholog? Abacul... cu astfel de obiecte nu se fac teste de laborator?

— Ai dreptate, pocni din degete Paradine. Şi fii atentă! Săptămâna viitoare, la universitate, trebuie să ţină o conferinţă un tip pe nume Holloway, psiholog de copii. Are reputaţie, este un nume celebru. Poate ştie ceva despre chestiile astea.

— Holloway? Nu...

— Rex Holloway. E... hm-mm! Stă pe aici, pe aproape. Crezi că el a construit jucăriile astea?

Jane examină abacul. Se strâmbă şi ridică din umeri.

— Dacă el le-a făcut, atunci tipul nu-mi place. Totuşi, Denny, vezi dacă poţi afla ceva.

— O să încerc, încuviinţă Paradine.

Bău coctailul încruntându-se. Era vag neliniştit Dar nu era speriat... nu încă.

***

Rex Holloway era un bărbat grăsuţ, chel şi cu nişte ochelari groşi, deasupra cărora sprâncenele sale negre şi stufoase stăteau ca nişte omizi zbârlite. După o săptămână, Paradine îl invită la masă. Aparent, Holloway nu era atent la copii, dar nu-i scăpa nimic din ce făceau sau spuneau aceştia. Ochii lui cenuşii, ageri şi şireţi, vedeau totul.

Jucăriile îl fascinară. În sufragerie, cei trei adulţi se strânseră în jurul mesei pe care se afla cutia. Holloway le studie atent, în vreme ce-i asculta pe Jane şi Paradine. În cele din urmă, vorbi şi el:

— Mă bucur că am venit aici în seara asta. Nu pe deplin, însă.. Ştiţi, totul este foarte tulburător.

— Hă? Paradine se zgâi la el, iar pe chipul Janei se întipări consternarea. Următoarele cuvinte ale lui Holloway nu avură darul să-i liniştească.

— Avem de-a face cu nebunie.

Zâmbi, văzând privirile şocate ale celor doi soţi.

— Din punctul de vedere al adulţilor, toţi copiii sunt nebuni. Aţi citit cumva cartea lui Hughes: „Vânt de înălţime în Jamaica”?

— O avem.

Paradine scoase cărticica din raft. Holloway întinse mâna, luă cartea şi o frunzări până găsi pasajul dorit. Citi cu glas tare:

— „Desigur, pruncii nu sunt umani — sunt mai degrabă animale şi au o cultură străveche şi ramificată, aidoma pisicilor, peştilor şi chiar şerpilor; asemănătoare cu ale acestora, dar mult mai complicată şi mai plină de viaţă deoarece, la urma urmei, pruncii sunt una dintre cele mai dezvoltate specii ale vertebratelor inferioare. Pe scurt, ei au creiere care lucrează cu termeni şi categorii proprii, ce nu pot fi traduse prin termeni şi categorii aparţinând minţii omeneşti.”

Jane încercă să fie calmă, dar nu reuşi.

— Nu vreţi să spuneţi că Emma...

— Aţi putea gândi ca fiica dumneavoastră? întrebă Holloway. Ascultaţi: „Un adult nu poate gândi ca un prunc, aşa cum nu poate gândi ca o albină.”

Amestecând coctailurile, Paradine rosti peste umăr:

— Astea sunt pure speculaţii, nu-i aşa? Din câte înţeleg, afirmaţi că bebeluşii au o cultură a lor, ba chiar un standard înalt de inteligenţă.

— Nu neapărat. Să ştiţi că nu există o ştachetă. Eu spun doar atât: copiii gândesc altfel decât noi. Nu neapărat mai bine — asta este o chestiune de valoare relativă. Însă, fac conexiuni diferite. Se încruntă, căutându-şi cuvintele.

— Poveşti, mormăi Paradine oarecum grosolan dar, de fapt, îngrijorat în privinţa Emmei. Bebeluşii nu au alte simţuri decât noi.

— Cine a spus aşa ceva? întrebă Holloway. Ei îşi folosesc mintea în mod diferit, atât şi nimic mai mult. Este, totuşi, suficient!

— Încerc să înţeleg, rosti încet Jane. Mă gândesc la mixerul meu. Amestecă maioneza şi piureul, dar poate stoarce şi portocale.

— Cam aşa ceva. Creierul este un coloid, o maşinărie foarte complicată. Nu ştim multe despre posibilităţile sale. Nu ştim nici măcar cât poate cuprinde, însă, se ştie că mintea devine condiţionată o dată cu maturizarea individului. Ea

urmează anumite trasee familiare şi majoritatea gândirii ulterioare este structurată pe nişte direcţii considerate ca atare. De exemplu, această jucărie. Holloway atinse abacul. Aţi încercat-o?

— Puţin, răspunse Paradine.

— Dar nu prea mult, aşa este?

— Mda...

— De ce?

— Este lipsită de sens, se plânse Paradine. Orice problemă trebuie să aibă o logică. Însă unghiurile alea aiurea...

— Mintea v-a fost condiţionată de Euclid. Asta-i cauza pentru care... obiectul acesta ne plictiseşte şi pare lipsit de sens. Dar un copil nu ştie nimic despre Euclid. O geometrie diferită de a noastră nu-l şochează ca fiind lipsită de logică. El crede ceea ce vede.

— Nu cumva vreţi să spuneţi că jucăria asta are o extensie într-o a patra dimensiune? întrebă Paradine.

— Vizual nu, oricum, negă Holloway. Eu spun doar că minţile noastre, condiţionate de Euclid, nu văd în acest obiect decât o încâlceală ilogică de sârme. Dar un copil — şi în special un prunc — ar putea să vadă mai multe. Nu din primul moment Ar fi o problemă, desigur. Numai că un copil n-ar fi handicapat de prea multe prejudecăţi.

— Scleroza arterelor gândirii, interveni Jane.

Paradine nu era convins.

— Atunci, un copil ar putea calcula mai bine decât Einstein? Nu, nu voiam să spun asta... înţeleg cam ce vreţi să afirmaţi. Atât doar că...

— Bine, fiţi atent. Să presupunem că exista două feluri de geometrie — mă limitez tocmai pentru a fi mai clar. Geometria noastră, euclidiană, şi o alta căreia o să-i spunem X. X nu prea are multe legături cu Euclid. Ea se bazează pe teoreme diferite. Doi şi cu doi nu fac neapărat patru; pot face y_8, sau un număr iraţional. Mintea unui prunc nu este încă condiţionată, decât prin intermediul unor factori, oarecum nesiguri, ce ţin de ereditate şi de mediul de viaţă. Învăţaţi un copil geometria euclidiană...

— Sărmanul copil, făcu Jane.

Holloway îi aruncă o privire iute.

— Noţiunile de bază... Blocurile alfabetice... Matematica, geometria, algebra — acestea vin mai târziu. Suita aceasta de

materii, de cunoştinţe, ne este familiară. Pe de altă parte, învăţaţi-l pe copil principiile de bază ale logicii X.

— Blocuri? Ce fel?

Holloway privi abacul.

— Pentru noi este lipsit de sens. Dar noi am fost condiţionaţi de Euclid.

Paradine îşi turnă un whisky sec.

— Destul de neplăcut. Nu vă limitaţi la matematică.

— Exact! Nu limitez nimic. Cum aş putea? Nu sunt condiţionat logicii X.

— Ăsta este răspunsul, făcu Jane oarecum uşurată. Cine a făcut-o? Trebuie să fie o persoană destul de remarcabilă pentru a realiza ceea ce nouă ne par drept jucării.

Hoiloway încuviinţă, clipind din ochi înapoia lentilelor groase.

— S-ar putea să existe asemenea persoane.

— Unde?

— S-ar putea să prefere anonimatul.

— Superoameni?

— Aş fi şi eu curios să aflu. Vedeţi, apare din nou chestiunea ştachetei. După standardele noastre, persoanele acestea par uluitoare, din anumite puncte de vedere. Din alte puncte de vedere, pot părea destul de limitate. Nu este o diferenţă cantitativă, ci una calitativă. Ele gândesc **altfel**. Şi sunt sigur că noi putem face lucruri pe care ele nu pot să le facă.

— Poate că nu vor, interveni Jane.

Paradine ciocăni mecanismul topit de pe cutie.

— Dar asta? Implică...

— Un scop, desigur.

— Transport?

— Este primul lucru la care ne putem gândi. Daca este aşa, cutia putea veni de oriunde.

— Unde — lucrurile — sunt — diferite? întrebă apăsat Paradine.

— Exact. Din spaţiu, sau chiar din timp. Nu ştiu; sunt doar psiholog. Din nefericire şi eu sunt condiţionat de Euclid.

— Locul acela trebuie să fie tare ciudat, spuse Jane. Denny, jucăriile astea să dispară.

— Asta şi intenţionez.

Holloway ridică cubul de cristal.

— I-aţi chestionat amănunţit pe copii?

— Da, răspunse Paradine. Scott spunea că atunci când a privit cubul pentru prima oară, înăuntru se aflau omuleţi. L-am întrebat ce se găseşte acum înăuntru.

— Ce-a răspuns? se aplecă înainte psihologul.

— Că se construieşte un loc. Exact cuvintele astea mi le-a spus. L-am întrebat cine îl construieşte — omuleţii? Nu mi-a putut explica.

— Nu, era de aşteptat, murmură Holloway. Trebuie să fie ceva progresiv. De cât timp au copiii jucăriile?

— Cred că de vreo trei luni.

— Timp suficient. Vedeţi, o jucărie perfectă este atât educativă cât şi mecanică. Trebuie să facă un lucru care îl poate interesa pe copil şi, în acelaşi timp, să-l educe, preferabil în mod inconştient. La început, probleme simple. Mai târziu...

— Logica X, şopti Jane albă la faţă.

Paradine înjură încetişor.

— Emma şi Scott sunt perfect normali!

— Ştiţi cum le lucrează minţile... acum? Holloway nu urmă ideea. Învârtea în mâini păpuşa.

— Ar fi interesant de cunoscut condiţiile locului de provenienţă al acestor obiecte. Inducţia nu ajută însă prea mult. Lipsesc mulţi factori. Nu putem vizualiza o societate bazată pe factorul X... un mediu adaptat minţilor care gândesc conform structurilor X. De pildă, reţeaua aceasta luminoasă din păpuşi. Ar putea fi absolut orice. Ar putea exista în interiorul nostru, dar n-am descoperit-o încă. Atunci când vom găsi calea cea bună... înălţă din umeri.

— Ce părere aveţi de asta?

Era un glob purpuriu, cu diametrul de cinci centimetri, cu o protuberanţă pe suprafaţă.

— Cine ar putea face ceva cu el?

— Scott? Emma?

— Nu l-am văzut până acum vreo trei săptămâni. Apoi, Emma a început să se joace cu el. Paradine îşi muşcă buza. După aceea şi Scott a devenit interesat.

— Cam ce făceau?

— Îl ţineau în faţa lor şi-l mişcau înainte şi înapoi. Nicio mişcare mai aparte.

— Nicio mişcare euclidiană, îl corectă Holloway. La început, nu puteau pricepe scopul jucăriei. Trebuiau să se înveţe cu ea.

— Ce oribil, făcu Jane.

— Nu şi pentru ei. Probabil că Emma înţelege mai repede decât Scott factorul X, deoarece mintea ei nu este condiţionată încă acestui mediu.

— Îmi amintesc multe lucruri pe care le făceam pe când eram copil, rosti Paradine. Chiar pe când eram mic de tot.

— Şi?

— Eram… nebun?

— Lucrurile pe care nu vi le amintiţi reprezintă criteriile nebuniei, răspunse Holloway. Utilizez cuvântul „nebunie” doar ca un simbol convenabil, desemnând abaterea de la norma umană cunoscută. Standardul arbitrar al integrităţii mintale.

Jane lăsă paharul din mână.

— Domnule Holloway, aţi spus că inducţia este dificilă. Mie mi se pare însă că faceţi caz de ea din prea puţine indicii. La urma urmei, aceste jucării…

— Sunt psiholog şi m-am specializat în copii. Nu sunt judecător. Aceste jucării înseamnă atât de mult pentru mine tocmai pentru că înseamnă atât de puţin.

— S-ar putea să greşiţi.

— Ar fi mai bine. Aş dori să examinez copiii.

Jane se ridică brusc:

— Cum?

După ce Holloway îi explică, ea încuviinţă, deşi cu o uşoară ezitare.

— Bine. Nu sunt însă cobai.

Psihologul îşi agită mâinile grăsuţe.

— Doamnă dragă! Nu sunt un Frankestein. Pentru mine, factorul primordial este individul — lucru firesc, deoarece mă ocup de creier. Dacă este ceva în neregulă cu puştii, vreau să-i vindec.

Paradine lăsă ţigara şi privi fumul albăstrui ce se unduia în sus.

— Puteţi pune un diagnostic?

— O să încerc. Asta este tot ce pot spune. Dacă minţile lor, încă nedezvoltate, au fost cuplate pe canalul X, este necesar să le readucem înapoi. Nu spun că ar fi măsura cea mai inteligentă,

dar este impusă de standardele noastre. La urma urmei, Emma şi Scott vor trăi în această societate.

— Mda. Mda. Nu cred că s-a întâmplat cine ştie ce... Par absolut normali.

— Aparent, se poate. N-au niciun motiv să se comporte anormal, nu? Şi cum puteţi spune dacă... gândesc diferit?

— O să-i chem, rosti Paradine.

— Fiţi cât mai natural, da? Nu vreau să se auto-cenzureze.

Jane arătă cu bărbia spre jucării.

— Lăsaţi-le acolo, încuviinţă Holloway.

După ce Emma şi Scott sosiră, psihologul nu-i întrebă nimic direct. Izbuti să-l atragă pe Scott, pe nesimţite, în conversaţie, aruncând ici-colo cuvinte cheie. Nimic evident, ca un test de cuvinte asociate; pentru aşa ceva este necesară cooperarea subiectului.

Cel mai interesant lucru se petrecu atunci când Holloway luă abacul:

— Vrei să-mi arăţi şi mie cum funcţionează?

Scott ezită.

— Da, domnule... Aşa...

Mişcă cu abilitate o bilă prin labirint, într-o linie încâlcită, atât de iute, încât nimeni nu a fost sigur dacă, în cele din urmă, bila dispăruse sau nu. S-ar putea să fi fost numai iuţeală de mână. Apoi, iarăşi...

Încercă şi Holloway. Scott îl privi, strâmbând din nas.

— Aşa este bine?

— Nţţ... Trebuie să ajungă **acolo...**

— Aici? De ce?

— Păi, numai aşa poate fi făcut să meargă.

Holloway era însă condiţionat de Euclid. Nu exista niciun motiv pentru ca bila să alunece de pe o anumită sârmă pe alta. Părea un factor aleator. De asemenea, Holloway îşi dădu brusc seama; anterior, când îi arătase Scott, bila nu avusese aceeaşi traiectorie. Cel puţin, aşa i se părea lui.

— Vrei să-mi arăţi încă o dată?

Scott mai arătă o dată şi încă o dată. Holloway clipi înapoia ochelarilor. Aleator, da şi variabil: de fiecare dată, Scott deplasase bila pe un alt traseu.

Cu toate acestea, niciunul dintre adulţi nu putea spune dacă bila dispărea sau nu. Dacă s-ar fi aşteptat să o vadă dispărând, reacţiile lor ar fi fost diferite.

În cele din urmă, nu se rezolvă nimic. Pe când îşi luă rămas bun, Holloway păru stânjenit.

— Pot să mai revin?

— Aş dori, răspunse Jane. Oricând. Credeţi încă...

Bărbatul încuviinţă.

— Minţile lor nu reacţionează normal. Sunt inteligenţi, dar am impresia incredibilă că ei ajung la soluţii într-un mod pe care noi nu-l înţelegem. Parcă ar folosi algebra, pe când noi utilizăm geometria. Concluziile sunt aceleaşi, dar diferă căile de ajungere la ele.

— Ce-i cu jucăriile? întrebă Paradine.

— Ascundeţi-le. Aş dori să le împrumut, dacă se poate...

***

În noaptea aceea, Paradine nu dormi prea bine. Paralela făcută de Holloway fusese prost aleasă. Ducea la teorii care te puneau pe gânduri. Factorul X... Copiii utilizau echivalentul unei gândiri algebrice, în timp ce adulţii aveau o gândire geometrică.

Corect. Numai că...

Algebra îţi oferă soluţii pe care geometria nu le poate da, deoarece exista termeni şi simboluri ce nu pot fi exprimate geometric. Dacă logica X ducea la concluzii de neacceptat pentru mintea unui adult?

— La dracu! şopti Paradine.

Jane se foi lânga el.

— Iubitule? Nici tu nu poţi să adormi?

— Nu.

Se ridică şi trecu alături. Emma dormea liniştită, ca un îngeraş, cu braţul în jurul ursuleţului. Prin uşa deschisă, Paradine zărea, pe pernă, capul lui Scott.

Jane veni în prag, lânga el. O cuprinse cu braţul.

— Sărăcuţii, murmură ea. Şi Holloway îi numea nebuni. Cred ca noi suntem cei nebuni, Dennis.

— Da. Avem vedenii.

Scott se foi în somn. Fără să se trezească, bolborosi ceva asemănător unei întrebări, deşi nu părea să fie într-o limbă

cunoscută. Emma gemu şi ea, încetişor, ca un mieunat de pisică.

Niciunul nu se trezise. Continuau să doarmă.

Paradine se gândi însă — şi o durere îl săgetă prin trup — că Scott o întrebase ceva pe Emma şi fetiţa îi răspunsese.

Minţile lor se schimbaseră într-atât de mult încât şi... somnul le era diferit?

Îşi alungă gândul.

— O să răceşti. Hai înapoi în pat. Vrei să bei ceva?

— Aşa cred, răspunse Jane, privind-o pe Emma. Mâna i se întinse orbeşte spre fetiţă; o retrase şi adăugă: Haide, să nu-i trezim.

Băură puţin coniac, în tăcere. După ce adormi, Jane plânse în somn.

Scott nu era treaz, dar creierul lui lucra încet şi atent. Astfel:

„Vor lua jucăriile. Bărbatul cel gras... poate listava periculos. Însă direcţia Ghorică nu iese... evankrus dun nu le are. Intransdecţie... strălucitor şi luminos... Emma... Acum este mai khopranika decât... tot nu văd cum să... thavarar lixery distan...”

O părticică din gândurile lui Scott puteau fi înţelese. Emma însă se condiţionase mult mai repede factorului X.

Şi ea gândea.

Nu ca un adult, sau un copil. Nici măcar ca o fiinţă umană. Poate doar ca o fiinţă umană de un tip şocant de nefamiliar pentru „genus homo”.

Uneori, până şi lui Scott îi venea greu să-i urmărească logica.

Dacă n-ar fi fost Holloway, viaţa ar fi intrat într-o rutină aproape normală. Jucăriile nu mai erau pomenite. Emma continua să fie fericită cu păpuşile şi formele pentru nisip. Scott se preocupa de baseball şi de trusa chimică. Făceau tot ceea ce făceau şi alţi copii, arătând puţine, chiar deloc, străfulgerări ciudate. Holloway părea să fi fost un alarmist.

Încercase jucăriile şi obţinuse rezultate stupide. Trasase nenumărate grafice şi diagrame, corespondase cu matematicieni, ingineri şi alţi psihologi şi aproape că înnebunise,

căutând să găsească scopul construcţiei obiectelor. Cutia însăşi, cu mecanismul ei enigmatic, nu spunea nimic. O mare parte a mecanismului era topit. Dar jucăriile...

Orice cercetare era dată peste cap de factorul aleator. Deşi denumirea era pur semantică, Holloway era convins că nu era tocmai aleator. Nu avea însă suficiente date. De exemplu, niciun adult nu putea lucra cu abacul. Şi, prevăzător, Holloway nu lăsase niciun copil să se joace cu obiectul. Cubul de cristal era tot atât de criptic. Arăta o sumedenie de culori ţipătoare, care uneori se deplasau. Prin asta, aducea cu un caleidoscop, deşi, învârtindu-l şi sucindu-l, nu intervenea nicio modificare. Din nou, factorul aleator.

Sau, mai degrabă, necunoscutul. Structura X. În cele din urma, Paradine şi Jane reveniră la un soi de indiferenţă, cu senzaţia că copiii se vindecaseră, acum când cauza fusese îndepărtată. Siguri de acţiunile Emmei şi ale lui Scott, părăsiseră orice griji.

Copiilor le plăcea să înoate, să se plimbe cu bicicleta, să meargă la filme şi să se joace cu jucăriile normale la vârsta lor. Este adevărat că nu stăpâneau unele jucării mecanice, care implicau o anumită logică. De pildă, un glob tridimensional, care trebuia construit din elementele componente desfăcute, jucărie pe care, ce-i drept, abia o înţelesese Paradine.

Din când în când, mai existau însă scăpări. Într-o sâmbătă după-amiază, Scott se plimba cu bicicleta împreună cu tatăl său şi se opriseră pe vârful unui deal. Sub ei se întindea o vale superbă.

— Drăguţă, nu-i aşa? remarcase Paradine.

Scott privise cu gravitate peisajul.

— E complet greşit.

— Ce-e-e?

— Nu ştiu.

— Ce este greşit?

— Tii... Scott căzu într-o tăcere uluită. Nu ştiu...

Copiilor le lipsiră jucăriile, dar nu mult timp. Emma se readapta cel mai uşor, deşi Scott mai strâmba din nas. Ducea discuţii de neînţeles cu sora lui şi studia hârtiile mâzgălite de ea. Parcă o consulta, atunci când apăreau probleme dificile, care îl depăşeau.

Dacă Emma înţelegea mai mult, Scott avea o inteligenţă mai practică şi, în plus, dovedea abilitate manuală. Construi un mecanism cu trusa lui, Mecano, însă rămase dezamăgit. Cauza nemuţumirii sale era tocmai ceea ce îl făcuse pe Paradine să răsufle uşurat atunci când văzuse construcţia. Era exact ceea ce ar fi făcut orice băiat de vârsta lui Scott: ceva vag asemănător unei nave cubiste.

Era chiar prea normală pentru a-l mulţumi pe Scott. O întrebă pe Emma mai multe lucruri, dar numai între patru ochi. Ea se gândi un timp, apoi făcu alte mâzgăleli, cu un creion ţinut cu stângăcie.

— Poţi citi lucrurile astea? îşi întrebă Jane fiul într-o dimineaţă.

— Nu le citesc. Înţeleg ceea ce vrea ea. Nu întotdeauna, dar de cele mai multe ori.

— Este o scriere?

— N-nu. Nu este ceea ce **pare.**

— Simbolism, sugeră Paradine peste ceaşca de cafea. Jane îl privi cu ochii lărgiţi:

— Denny...

El clipi şi scutură din cap. Mai târziu, pe când erau singuri, îi spuse:

— Nu te lăsa influenţată de Holloway. Nu sugeram faptul că puştii se înţeleg într-un grai necunoscut nouă. Dacă Emma desenează un pătrat şi spune ca este o floare, asta nu este decât o regulă arbitrara. Scott o ţine minte. Data viitoare, când ea face acelaşi pătrat, sau încearcă să-l facă... asta este!

— Mda, pufni Jane. Ai observat că în ultima vreme Scotty citeşte foarte mult?

— Am văzut. Totuşi, nimic deosebit. Nici Kant, nici Spinoza.

— Răsfoieşte cărţile, doar atât.

— Aşa făceam şi eu la vârsta lui, răspunse Paradine şi plecă să-şi ţină cursurile de dimineaţă.

Prânzi cu Holloway, lucru care devenise o obişnuinţă zilnică şi îi povesti de încercările literare ale Emmei.

— Aveam dreptate cu simbolismul, Rex?

Psihologul încuviinţă.

— Da. Limbajul nostru nu este, de altfel, decât un simbolism arbitrar. Cel puţin în aplicaţiile lui. Uită-te aici. Desenă pe şerveţel o elipsă îngustă. Ce-i asta?

— Adică... ce reprezintă?

— Da. Ce îţi sugerează? Poate fi o reprezentare aproximativă a... ce anume?

— Multe, răspunse Paradine. Un pahar din hârtie văzut de sus... Un ou prăjit... O felie de franzelă... O ţigară de foi...

Holloway adăugă desenului un triunghi cu vârful într-unul din capetele elipsei. Ridică privirea spre Paradine.

— Un peşte, răspunse bărbatul imediat.

— Simbolul, familiar pentru noi. al unui peşte. Chiar fără aripioare, ochi sau gură îl putem recunoaşte, deoarece am fost condiţionaţi să identificăm această formă particulară cu imaginea noastră mentală a unui peşte. Baza unui rebus... Un simbol care pentru noi înseamnă mai mult decât vedem pe hârtie. Ce-ţi trece prin minte, atunci când priveşti desenul acesta?

— Păi... cum... un peşte!

— Continuă... Ceea ce vizualizezi — totul!

— Aripioare, rosti încet Paradine, privind în gol. Apă... Spumă... Ochiul unui peşte... Solzi... Culori.

— Deci, simbolul reprezintă mai mult decât ideea abstractă de „peşte”. Observă că simbolul este un substantiv, nu un verb. Ştii, este mai greu să simbolizezi acţiunile. Oricum... să o luăm invers. Să presupunem că doreşti să simbolizezi un substantiv, sa zicem „pasăre”. Desenează-l.

Paradine desenă două arce unite, cu concavităţile în jos.

— Simbolul cel mai comun, încuviinţă Holloway. Tendinţa obişnuită este de a simplifica. Mai ales atunci când un copil vede ceva pentru prima dată şi are puţini termeni de comparaţie. El încearcă să identifice lucrul cel nou cu ceea ce îi este deja familiar. Ai văzut vreodată cum desenează un copil oceanul?

Nu aşteptă un răspuns, ci continuă.

— O serie de unghiuri. Asemănătoare liniei frânte trasate de un seismograf. Când am văzut Pacificul pentru prima oară, aveam vreo trei ani. Îmi amintesc destul de bine. Părea... ascuţit. O câmpie plană, înclinată cu un anumit unghi, valurile erau triunghiuri regulate, cu vârfurile în sus. De fapt, nu le vedeam stilizate aşa, dar mai târziu, amintindu-mi, a trebuit să

găsesc un termen de comparaţie familiar. Acesta este singurul mod de a conceptualiza un lucru inedit. Copilul obişnuit încearcă să deseneze triunghiurile acelea regulate, dar coordonarea lui este încă defectuoasă. El obţine o linie de tipul seismogramei.

— Şi, ce vrei să spui cu asta?

— Un copil vede oceanul. Îl stilizează. Schiţează un desen care, în concepţia lui, simbolizează oceanul. Mâzgălelile Emmei ar putea fi tot simboluri. Nu vreau să spun că în ochii ei lumea arată altfel — poate mai luminoasă, mai clară, mai directă şi ceva mai complicată decât o percepe ea. Vreau să spun că procesele ei de gândire sunt diferite. Că ea traduce ceea ce vede în simboluri neobişnuite.

— Crezi încă...

— Da. Mintea i-a fost condiţionată într-un alt mod. S-ar putea ca ea să descompună ceea ce vede în elemente simple, evidente, dând acestor elemente o semnificaţie pe care noi n-o putem înţelege. Ca si abacul. A văzut o logică în el, deşi pentru noi era ceva complet aleator.

Paradine se hotărî brusc să renunţe la prânzurile cu Holloway. Tipul era un alarmist. Teoriile lui erau mai fantastice ca oricând şi utiliza orice, potrivit sau nu, care le putea susţine. Rosti, oarecum, sardonic:

— Vrei să spui că Emma comunică cu Scott într-un limbaj necunoscut?

— În simboluri pentru care ea n-are cuvinte. Sunt convins că Scott înţelege multe din aceste... mâzgâleli. Pentru el, un triunghi isoscel poate reprezenta orice, chiar şi un substantiv comun. Cineva care nu ştie nimic de chimie sau fizică ar înţelege ce înseamnă H20? Şi-ar da el seama că simbolul poate evoca imaginea unui ocean?

Paradine nu răspunse. Îi povesti, însă, lui Holloway despre remarca surprinzătoare a lui Scott în faţa văii privite de pe culme. După o clipă, regretă impulsul, deoarece psihologul se porni iarăşi:

— Structura gândirii lui Scott determină un total care nu-l egalează pe cel al acestei lumi. Poate că, în mod inconştient, el aşteaptă să vadă lumea din care au sosit jucăriile acelea.

Paradine nu-l mai ascultă; era sătul. Copiii se dezvoltau normal şi singurul factor sâcâitor era Holloway însuşi. În aceeaşi

seară, Scott manifestă însă un interes deosebit — abia mai târziu semnificativ — pentru ţipar.

Istoria naturală nu putea prezenta niciun rău. Paradine explică răbdător tot ce cunoştea despre ţipari.

— Dar unde îşi depun icrele? Sau nu le depun?

— Asta continuă să reprezinte un mister. Locul lor de împerechere şi naştere este necunoscut. Poate în Marea Sargaselor sau în adâncuri, unde presiunea îi poate ajuta la ejectarea din pântece.

— Curios, rosti Scott, gândindu-se profund.

— Somonii fac cam acelaşi lucru. Merg în susul râurilor ca să-şi depună icrele. Paradine continua cu detalii. Scott era fascinat.

— Dar e bine, tăticule. S-au născut în râu, iar când învaţă să înoate, coboară în ocean. Apoi se întorc si depun icrele, nu?

— Exact.

— Numai că ei nu se întorc, medită Scott. Şi-au trimis doar icrele...

— Ar trebui un ovipozitor foarte lung, spuse Paradine şi adăugă câteva detalii referitoare la oviparitate.

Băiatul nu era pe deplin satisfăcut.

— Florile, replică el, îşi trimit seminţele la mare distanţă.

— Da, dar nu le pot dirija. Nu toate găsesc pământ fertil.

— Însă ele nu au creier. Tăticule, de ce oamenii trăiesc aici?

— În Glendale?

— Nu... **aici.** Peste tot. Cred că mai sunt şi alte locuri.

— Te referi la celelalte planete?

Scott ezită.

— Toate sunt numai... părţi ale... locului cel mare. Seamănă cu râul în care merg somonii. De ce oamenii nu coboară la ocean, atunci când cresc?

Paradine îşi dădu seama că Scott vorbea figurativ. Simţi un fior scurt. Oceanul...?

Puii speciilor nu sunt condiţionaţi să trăiască în lumea părinţilor lor. Ei intră în lumea respectivă după ce s-au dezvoltat îndeajuns. Mai târziu, se împerechează. Ouăle fecundate sunt îngropate în nisip, in susul râului, unde, mai târziu, produc.

Şi ei învaţă. Instinctul, singur, este fatal de lent. Mai cu seamă în cazul unei anumite rase, incapabilă să se descurce în

lumea aceasta, incapabilă să se hrănească, să bea sau să supravieţuiască, dacă altcineva, prevăzător, n-a intuit toate astea.

Copiii, hrăniţi şi îngrijiţi, vor supravieţui. Vor exista incubatoare şi roboţi. Vor supravieţui, dar nu vor şti cum să înoate în josul curentului, spre lumea mult mai vastă a oceanului.

De aceea, trebuie învăţaţi. Trebuie educaţi şi condiţionaţi în multe feluri.

Subtil, fără dureri, fără senzaţia obligaţiei. Copiilor le plac jucăriile care fac lucruri... iar dacă jucăriile acelea te şi învaţă în acelaşi timp...

Paradine îl abandonase pe Holloway. Jane îl detesta, natural de altfel, pentru că ea dorea numai să-şi potolească temerile. Acum, de când Scott şi Emma se comportau normal, Jane se simţea mulţumită. Era o mulţumire căreia Paradine nu i se putea asocia cu totul.

Scott continua să-i prezinte Emmei diferite construcţii spre aprobare. De obicei, ea clătina din cap. Uneori, privea neîncrezătoare. Foarte rar, încuviinţa. Urma apoi o oră laborioasă de mâzgăleli aiurea pe bucăţele de hârtie şi Scott, după ce studia notaţiile, aranja şi rearanja pietrele, piesele mecanice, mucurile de lumânări şi celelalte gunoaie. În fiecare zi, servanta le arunca, făcând curăţenie, şi în fiecare zi Scott o lua de la început.

Binevoi să-i explice câte ceva tatălui său uluit, care nu înţelegea principiul şi rostul jocului.

— Dar de ce stă pietricica asta tocmai aici?

— Este tare şi rotundă, tăticule. Aici trebuie să stea.

— Dar şi asta este tare şi rotundă...

— Asta are vaselină pe ea. Când ajungi aşa departe, nu vezi **doar** un obiect tare şi rotund.

— După aceea ce vine? Lumânarea?

Scott privi dezgustat.

— Aia vine la sfârşit. Acum vine inelul de fier.

Paradine se gândi că totul semăna cu drumul unui cercetaş prin pădure, cu marcajele unui labirint. Exista însă, iarăşi, o variabilă aleatoare. Logica se oprea — logica obişnuită

— înaintea motivaţiilor lui Scott de aranjare a pieselor aşa cum o făcea el.

Paradine plecă. Peste umăr, îl văzu pe Scott scoţând din buzunar un ghemotoc de hârtie şi un creion şi îndreptându-se spre Emma, care stătea ghemuită într-un colţ, gândindu-se.

Mda...

***

Jane prânzea cu unchiul Harry, iar în după-amiaza aceea fierbinte de duminică nu prea aveai ce să faci, decât să citeşti ziarele. Paradine luă un „Collins”, se aciui în locul cel mai răcoros pe care îl putu găsi şi se cufundă în lectură.

După vreo oră, îl trezi din moţăială un tropăit de paşi la etaj. Glasul lui Scott striga triumfător:

— Asta este, mototol! Haide...

Paradine se ridică repede, încruntându-se. Când ieşi în hol, telefonul începu să ţârâie. Jane promisese să sune...

Puse mâna pe receptor şi auzi glasul Emmei chicotind agitat. Se încruntă. Ce naiba se întâmpla la etaj?

— Uite! ţipă Scott. Asta-i calea!

Cu nervii inexplicabil de încordaţi, Paradine uită de telefon şi urcă scările în goană. Uşa camerei lui Scott era deschisă.

Copiii dispăreau.

Se topeau în fragmente, ca fumul în vânt, sau ca mişcarea într-o oglindă deformată. Dispăreau, mâna în mână, într-o direcţie pe care Paradine n-o putea înţelege şi, până ce clipi, ei nu mai erau.

— Emma! făcu el cu gâtlejul uscat. Scotty!

Pe covor se zărea o construcţie din hârtii, pietricele, un inel de fier... gunoaie. O structură aleatoare.

Un ghemotoc de hârtie zbură spre Paradine. Îl prinse în mod reflex.

— Copii! Unde sunteţi? Nu vă ascundeţi... Emma! SCOTTY!

La parter, telefonul îşi opri ţârâitul ascuţit, monoton. Paradine privi ghemotocul de hârtie.

Era o pagină ruptă dintr-o carte. Textul era subliniat şi adnotat pe margini de mâzgălelile lipsite de sens ale Emmei. O strofă de patru versuri fusese într-atât de subliniată şi mâzgălită încât era aproape de necitit, dar Paradine cunoştea bine

„Peripeţiile Alicei în lumea oglinzii”. Memoria îi completă versurile.

„Strămină şi pietrele murcoase
Se învârtesc şi pivotează-n plastă —
Frazbile toate, şi granchioase —
Iar clipele te trec prin poarta vastă.”

Este o prostie, se gândi el. A spus-o Coco Cocou din „Alice”. O plastă este cercul de iarbă din jurul unui ceas solar. Ceas... Timp... Ceva în legătură cu timpul... Cu multă vreme în urmă, Scotty îl întrebase ce este o plastă. Simbolism...

„Strămină...”

O formulă matematică perfectă, care oferea toate condiţiile într-un limbaj simbolic înţeles în cele din urmă de copii. Gunoaiele de pe podea... Pietrele trebuiau să fie murdare şi lunecoase — vaselina? — şi plasate într-o anumită poziţie, încât să se rotească şi balanseze.

Nebunie!

Pentru Emma şi Scott nu fusese însă nebunie. Ei gândiseră altfel. Folosind logica X. Notele făcute de Emma pe pagină... reprezentau traducerea versurilor lui Carroll în simboluri care puteau fi înţelese atât de ea cât şi de Scott.

Variabila aleatoare fusese descoperită de copii. Îndepliniseră condiţiile ecuaţiei spaţio-temporale. „Iar clipele te trec prin poarta vastă...”

Paradine emise un scâncet slab, adânc, în fundul gâtlejului. Privi structura lipsită de sens de pe covor. Dacă ar fi putut s-o urmeze, aşa cum făcuseră copiii... Dar nu putea... Construcţia nu avea niciun înţeles. Variabila aleatoare îl depăşea. Era condiţionat de Euclid.

Chiar dacă înnebunea, tot n-ar fi reuşit. Ar fi fost tipul greşit de „nebunie”...

Creierul i se oprise de-a mai gândi. Faza de oroare uluită avea să treacă... după câteva clipe. Boţi hârtia între degete.

— Emma, Scotty, rosti el cu o voce stinsă care nu aştepta niciun răspuns.

Lumina soarelui se strecura prin ferestrele deschise, strălucind pe blana aurie a ursuleţului. La parter, telefonul reîncepu să ţârâie.

Traducere de MIHAI DAN PAVELESCU